

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/48/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220200359
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2220200359.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Martina Valentová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: O. N., nar. XX.X.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, so sídlom Dunajská Streda, Ádorská 41, dieťa rodičov - matky: JUDr. I. N., nar. XX.X.XXXX, adresa X. M., ul. E. W. XXXX/X a otca: JUDr. B. N., nar. X.XX.XXXX, adresa G., ul. W. N. XXXX/XX, o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9P/8/2020-317 zo dňa 11.6.2020 voči výrokom II. a III. o výživnom a nedoplatku na zročnom výživnom, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. o výživnom a III. o zročnom výživnom, vrátane závislého výroku V. o trovách konania ruší a vec mu v zrušenom rozsahu vráca a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. schválil rodičovskú dohodu v znení: „Maloletý O. N., nar. XX.X.XXXX sa na čas do rozvodu manželstva účastníkov konania zveruje do osobnej starostlivosti matky, pričom maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny víkend v roku s tým, že maloletého si prevezme vždy v piatok o 20:00 hod. v areáli X-Bionic v Šamoríne v Čilistove a dieťa odovzdá matke v mieste bydliska matky vždy v nedeľu o 19:00 hod. V prípade, že v čase určeného styku otca s dieťaťom maloletý nebude mať plavecký tréning, otec si maloletého prevezme v piatok o 18:00 hod. v mieste bydliska matky.“ Výrokom II. rozhodol o výživnom pre maloleté dieťa tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého O. sumou vo výške 450,- Eur mesačne titulom bežného výživného vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc od podania návrhu, t. j. od 4.2.2020. Výrokom III. rozhodol o nedoplatku na zročnom výživnom tak, že zaostalosť vzniknutú na bežnom výživnom od 4.2.2020 do vyhlásenia tohto rozsudku vo výške 453,52 Eur otcovi povoľuje splácať v mesačných splátkach po 50,- Eur spolu s bežným výživným, s tým, že omeškanie s plnením ktorejkoľvek zo splátok má za následok splatnosť celého dlhu. Výrokom IV. súd uložil rodičom maloletého výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti oboch rodičov podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať, vyrovnaní sa so svojimi minulými konfliktami, ako aj s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove a vhodne komunikovať s maloletým dieťaťom, a to po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku. Napokon výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 36 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d), ods. 7, 8, § 24 ods. 4, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, čl. 3, čl. 18 ods.

1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, ako aj ust. § 38 ods. 1, 2 zák. č. 161/2015 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, od 3.2.2020 matka s dieťaťom byva u svojich rodičov v X. M., pričom prebieha konanie o rozvod manželstva. Vzhľadom na dohodu rodičov týkajúcu sa zverenia dieťaťa, správy majetku a úpravy styku, súd túto dohodu schválil, nakoľko ju považoval za súladnú so záujmami maloletého dieťaťa. Pokiaľ ide o výživné pre maloleté dieťa, vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že okrem bežných výdavkov ako je strava, ošatenie, hygiena, platí matka synovi ešte v škole príspevok na jedáleň, školský klub, zakupuje školské pomôcky, platí mu plávanie, doučovanie z matematiky i zo slovenského jazyka, angličtinu, jazdy na koni. Medzi pravidelné výdavky patria aj výdavky na korčuľovanie, kino, návštevu termál - relaxu, výlety a pobyty v lete, denné letné tábory- jazdecký a plavecký, lieky, ktoré maloletý pravidelne užíva, atď. Stravu na dieťa matka vyčíslila v návrhu sumou 150,- Eur/mesačne, na pojednávaní napokon sumou 200-270,- Eur/mesačne, nakoľko v ostatnom období, keďže bolo dieťa neustále doma kvôli koronavírusu, minula na jeho stravu viac. Vlastné výdavky matka vyčíslila sumou 366,71 eur (mimo povinných platieb a odvodov titulom výkonu svojho povolania advokátky), príjem z výkonu advokácie vyčíslila sumou cca 500,- Eur mesačne. Matka byva u svojich rodičov bezodplatne a platbu za mobilný telefón jej uhrádza firma otca dieťaťa. Podľa súdu je zrejmé, že z vlastného mesačného príjmu matka nemôže sama pokryť výdavky v deklarovanej výške na svoju osobu a na maloletého, tieto hradí z otcom posielaného výživného (aktuálne v sume 300,- Eur mesačne), čiastočne zo svojich úspor z minulosti a v neposlednom rade z finančnej výpomoci svojich rodičov. Výdavky, ktoré má matka s dieťaťom sú nadštandardné, avšak jednoznačne vyplývajú z doterajšej životnej úrovne rodičov, matka preto nemieni znižovať životnú úroveň dieťaťa, keďže dieťa sa má podieľať na životnej úrovni rodičov. Plávanie aj jazdu na koni zdôvodnila zdravotným stavom dieťaťa, čo vyplýva i z predložených lekárskeho potvrdení, pričom otec ani tieto (ako ani ostatné) mimoškolské aktivity syna nespochybňoval. Zo zisťovania majetkových pomerov matky vyplynulo, že majú nehnuteľnosti v BSM, iné nehnuteľnosti matka nevlastní, nevlastní ani osobné motorové vozidlo. Otec dieťaťa je zamestnaný v spoločnosti XXX, s.r.o., kde aktuálne dosahuje čistý mesačný príjem vo výške 476,74 Eur (1/2020-5/2020), v predchádzajúcich obdobiach jeho čistý mesačný príjem bol 430,35 Eur (1/2019-11/2019, 12/2019 mal čistý príjem 478,95 Eur hoci podľa výplatnej pásky odpracoval len 9 dní). Otec je tiež konateľom a jediným spoločníkom v obchodnej spoločnosti XXX, s.r.o., ktorá má v predmete činnosti o.i. reklamné a marketingové služby, spoločnosť bola zapísaná do obchodného registra 5.5.2012. Z daňových priznaní spoločnosti XXX, s.r.o. ako aj z verejne dostupných údajov na portáli finstat.sk vyplýva, že uvedená spoločnosť mala nasledovné hospodárske výsledky: rok 2019 - strata 623,- Eur, rok 2018 - strata 20.335,- Eur, rok 2017 - zisk 2.672,- Eur, rok 2016 - zisk 6.708,- Eur, rok 2015 - zisk 3.491,- Eur, pričom tržby spoločnosť dosahovala: rok 2019 - 87.490,- Eur, rok 2018 - 88.460,- Eur, rok 2017 - 113.505,- Eur, rok 2016 - 89.311,- Eur, rok 2015 - 63.574,- Eur, rok 2014 - 43.233,- Eur, rok 2013 - 27.683,- Eur. Spoločnosť teda mala aj napriek pomerne vysokým tržbám len nepatrný zisk, resp. dosahovala stratu. Na účte otca v M. M. bol k 12.5.2020 zostatok 1.157,80 Eur. Otec má vysokoškolské právnické vzdelanie, okrem maloletého O. inú vyživovaciu povinnosť nemá. Je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom niekoľkých nehnuteľností a staršieho osobného motorového vozidla. Je zrejmé, že ani otcom vyčíslené vlastné výdavky nemôže pokryť z preukázaného mesačného zárobku. Súd uzavrel, že otcom preukázaný príjem nezodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam, nakoľko sa jedná o relatívne zdravého dospelého muža vo veku 40 rokov, vysokoškolsky vzdelaného v odbore právo, ktorému nič nebráni v tom, aby sa v prípade, že sa jeho podnikateľskej činnosti dlhodobo nedarí, zamestnal či už vo vyštudovanom, alebo aj v inom odbore. Z verejne dostupných zdrojov vyplýva, že v odbore právo je v súčasnosti dostatok voľných pracovných miest, pričom podľa údajov Štatistického úradu SR, priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR za rok 2019 bola 1.092,- Eur, v Trnavskom kraji 1.094,- Eur, a v odbore odborné, vedecké a technické činnosti cca 1.200,- Eur. Otcom tvrdené zdravotné komplikácie s platničkou ho sice môžu limitovať vo vykonávaní manuálnej, resp. fyzickej práce, no nebolo preukázané (ani tvrdené), že by nemohol vykonávať inú ako fyzickú prácu. Prípadne si otec môže zvýšiť svoju kvalifikáciu, resp. sa aj rekvifikovať tak, aby dosiahol príjem adekvátny nielen svojim potrebám, ale aj potrebám svojho maloletého dieťaťa, ku ktorému má vyživovaciu povinnosť. Otec však zotrúva vo svojej podnikateľskej činnosti, a teda napriek tomu, že zo svojho podnikania nemá dostatočný príjem a dobrovoľne v ňom zotrúva, dopúšťa sa konania, ktorým sa vzdáva bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu a berie na seba neprímerané majetkové riziká. Súd tak uzavrel, že je v možnostiach a schopnostiach otca dieťaťa pracovať a dosahovať adekvátny príjem k svojmu vzdelaniu, resp. k svojim schopnostiam,

a to vzhľadom na doterajšiu prax, najmenej vo výške 1.094,- Eur. Tým, že otec dieťaťa zotráva v zamestnaní s príjmom 476,74 Eur, čo je suma nižšia ako minimálna mzda za rok 2019, vzdáva sa výhodnejšieho zamestnania a na ním dosahovaný príjem nie je možné prihladať, ale treba vychádzať z jeho objektívnych možností a schopností. Otec totiž musí vynaložiť všetky svoje sily a schopnosti na zabezpečenie výživného pre svoje dieťa. Súd preto vychádzal zo mzdy orientačne určenej pomocou štatistických ukazovateľov a ustálil schopnosť otca dosahovať mzdu vo výške minimálne 1.094,- Eur mesačne. Prihliadal i na jeho majetkové pomery, keď bolo preukázané, že je vlastníkom viacerých nehnuteľností a osobného motorového vozidla a inú vyživovaciu povinnosť nemá. Majetkové pomery otca sú tak vyššie ako majetkové pomery matky. Tu treba spomenúť, že otec dieťaťa už v roku 2012 dosahoval príjem z vtedajšieho zamestnania mesačne cca 750,- eur, čo je príjem vyšší ako deklaruje teraz. Takisto nehnuteľnosti, ktoré vlastní, či už výlučne, alebo v BSM predstavujú jednoznačný príjmový potenciál, keď sám uviedol, že rozostavanú halu až do januára t.r. prenajímal, z čoho mal príjem 2.100,- Eur mesačne. V konaní bolo preukázané, že životná úroveň rodičov, pokiaľ žili v spoločnej domácnosti bola na veľmi vysokej úrovni, o čom svedčia početné letné dovolenky, či stavba rodinného domu bez čerpania úveru, čo však bolo vysvetlené najmä finančnou výpomocou zo strany starých rodičov a vlastnými úsporami rodičov. V konaní bolo tiež preukázané, že výdavky nad rámec bežných príjmov rodičov maloletého dieťaťa boli uhrádzané či už z finančnej výpomoci od dobre ekonomicky situovaných starých rodičov, alebo z úspor rodičov, pričom sám otec sa na pojednávaní vyjadril, že zo svojej výplaty (476,74 Eur) dobrovoľne platí výživné 300,- Eur mesačne, a ostatné výdavky (vyčíslil ich celkovo sumou nad 600,- Eur) presahujúce jeho príjem, hradí z finančnej výpomoci od svojich rodičov, vyslovil však presvedčenie, že títo ho už naďalej nebudú chcieť v takom rozsahu finančne podporovať.

4. Súd považoval matkou špecifikované a otcom nespochybnené výdavky na dieťa v prevažnej miere za odôvodnené, pretože je v schopnostiach a možnostiach oboch rodičov ich pokryť, a to aj pokiaľ ide o sumu cca 200-270,- Eur mesačne na stravu pre maloleté dieťa, nakoľko odzrkadľuje zvýšené výdavky na stravu počas koronakrízy, kedy dieťa bolo prevažne stravované doma. Pokiaľ však ide o položku mesačne vo výške 150,- Eur titulom zájazdov a výletov, túto súd neakceptoval v plnej výške, nakoľko sa jednalo o pôvodne spoločné dovolenky, pričom v čase prázdnin bude i otec mať záujem s dieťaťom tráviť dovolenku, aj v súčasnosti berie dieťa na výlety, čo sú výdavky nad rámec súdom určeného výživného. Na základe uvedeného tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že suma 450,- Eur mesačne titulom výživného zo strany otca je adekvátna, zodpovedajúca odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa, je tiež v otcových možnostiach a schopnostiach, bez potenciálneho ohrozenia jeho vlastnej výživy a existencie. Súd pritom zohľadnil, že matka si svoju vyživovaciu povinnosť k dieťaťu čiastočne plní svojou osobnou starostlivosťou, výživa maloletého je sčasti krytá i prídavkom na dieťa a zohľadnil aj otcov podiel na osobnej starostlivosti, ktorý sa realizuje formou pravidelného styku.

5. Otca zaviazal k plateniu výživného počnúc od podania návrhu, t.j. od 4.2.2020, tak ako to žiadala matka, čo korešponduje i s obdobím, odkedy rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti. Vzhľadom na to súd určil aj tzv. ročné výživné od podania návrhu (4.2.2020) ku dňu vyhlásenia rozsudku (11.6.2020) vo výške 453,52 Eur, ktorú sumu otcovi povolil splácať v mesačných splátkach po 50,- Eur spolu s bežným výživným, s tým, že omeškanie s plnením ktorejkoľvek zo splátok má za následok splatnosť celého dlhu.

6. Ďalej súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že je dôvodné nariadiť výchovné opatrenie vo vzťahu k obidvom rodičom, spočívajúce v povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať, vyrovnania sa so svojimi minulými konfliktami, ako aj s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove a vhodne komunikovať s maloletým dieťaťom, a to po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

7. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

8. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podala v rozsahu výroku II. o výživnom a výroku III. o ročnom výživnom odvolanie matka maloletého, pričom žiadala, aby ho odvolací súd zmenil a určil pre maloletého výživné v zmysle ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Dôvodila, že súd vychádzal z neúplného a nesprávneho skutkového posúdenia sociálnych, zárobkových, majetkových pomerov otca a jeho životnej úrovne. Otec je výlučným vlastníkom spoločnosti XXX, s. r. o., v ktorej je zamestnaný ako konateľ. Plat

za činnosť konateľa si určil sám na základe vlastného uváženia vo výške 480,- Eur. Spoločnosť XXX s. r. o. má vo vlastníctve 39 obojstranných reklamných plôch, prenájom jednej plochy v Trnave je priemerne cca 100,- Eur. Ročný príjem z obchodnej spoločnosti XXX s. r. o. bol za rok 2018 vo výške 88.462,44 Eur, čo je na mesiac 7.371,87 Eur, hmotný majetok firmy je 76.091,- Eur. Za rok 2019 vo výške 92.602,- Eur, čo je na mesiac 7.716,83 Eur. Presný príjem otca matka nepozná. Otec má uzatvorenú nájomnú zmluvu na prenájom nehnuteľnosti, z ktorej má príjem vo výške 2.100,- Eur mesačne. Otec vlastní ako výlučný vlastník aj rodinný dom v G., vedený na LV č. XXXX a v kat. úz. I. vlastní nehnuteľnosti vedené na LV č. XXXXX a XXXXXX. Otec svoje tvrdenia, že na všetko im prispievali jeho rodičia nijako nepreukázal, bola to jeho neprevertiteľná obrana za účelom neplatenia výživného v žiadanej sume. Od septembra 2019 mal vedomosť o možnom rozvoze, preto všetko zariaďoval tak, aby jeho príjem a majetok bol čo najnižší pre výpočet výživného. Od septembra 2019 ho zaujímalo len vysporiadanie BSM. Otec maloletého opustil svoje výnosnejšie zamestnanie, keď zarábala cca 750,- Eur, a to z toho dôvodu, že podnikaním zarába viac. Súd síce v rozhodnutí nájomnú zmluvu uviedol, ako príjem otca, avšak ju pri určení výšky výživného nezapočítal. Uvedenú nájomnú zmluvu podpísal a vybavoval sám, napriek tomu, že prenajímaná nehnuteľnosť je v spoluvlastníctve otca a matky. Z rozsudku nie je jasné, podľa čoho, akého zákonného spôsobu určil súd výšku výživného, keď nemal dokončené šetrenie majetkových a zárobkových pomerov otca. Súd má prihliadať na rovnováhu životnej úrovne medzi rodičom a dieťaťom, ako aj na to, aby dieťa bolo čo najmenej dotknuté rozchodom, a preto mu boli zabezpečené výhody zvyky, ktoré doteraz mal a na ktoré je zvyknutý. Na uvedené súd neprihliadol, keď v rozsudku uviedol, že dovolenky a výlety nie sú opodstatnené. Otec má dosť príjmu a financií na to, aby išiel s dieťaťom na výlety, avšak aj matka mu chce zaužívaný spôsob života zabezpečiť. Chce zabezpečiť túto životnú úroveň, chce mať aj ona s ním zážitky, nielen povinnosti. Otec syna nosí na výlety, ale zväčša do prírody na rybolov, ktorý iniciuje výhradne otec, čo nie je finančne zaťažujúce. Na tieto výlety si otec pozýva aj svojich kamarátov s deťmi. Súd nebral do úvahy ani osobnú starostlivosť matky, že synovi venuje všetok svoj čas na jeho školské a mimoškolské aktivity a zdravie. Súd nebral tiež do úvahy zaužívanú súdnu prax na určenie výživného pre mal. dieťa, a to 25-30% z príjmu povinného. Nakoľko súd príjem otca nevedel jednoznačne určiť, mal použiť ust. § 63 Zákona o rodine, rovnako mal možnosť uložiť otcovi založiť účet na tvorbu úspor. Pokiaľ ide o posúdenie odôvodnenosti potrieb mal. dieťaťa, matka poukázala na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoP/52/2019. Otec mal. dieťaťa má právnické vzdelanie a skončené 3-ročné školenia advokátskeho koncipienta. Neustále chodieval na rôzne výlety so svojimi kamarátmi, ako aj na večerné posedenia v reštauráciách, v poslednom čase neustále na rybolov, a to aj večer, 3-4-krát do týždňa. V podstate nebol rád doma, netrávil s rodinou voľný čas, uprednostňoval vždy vlastné záujmy a venoval sa svojim kamarátom. Počas dňa sa venoval práci a podnikaniu, čo mu išlo veľmi dobre a finančne vedel rodinu zabezpečiť. Výdavky pre maloletého predstavujú: školské potreby 10,- Eur mesačne, školné 15,- Eur mesačne, obedy 4,17 Eur mesačne, školský klub 10,- Eur mesačne, ošatenie 100,- Eur mesačne, strava 150,- Eur mesačne, lieky 30,- Eur mesačne, hygiena 50,- Eur mesačne, termál relax 17,- Eur mesačne, kino 6,50 Eur mesačne, plavecký výcvik 75,- Eur mesačne, angličtina 80,- Eur mesačne, jazda na koni 40,- Eur mesačne, doučovanie matematika a slovenčina 32,- Eur mesačne, školské výlety 3,- Eur mesačne, škola v prírode 6,90 Eur mesačne, výlety a zájazdy počas prázdnin 150,- Eur mesačne, XBS tábor 180,- Eur, tábor na ranči 120,- Eur, vreckové 10,- Eur mesačne, knihy, hračky 10,- Eur mesačne, pohonné hmoty pri odvoze maloletého 150,- Eur mesačne. Maloletý má problémy s chrbticou, preto mu lekár odporúčal plávanie a jazdu na koni. Plávanie má maloletý rád a je v tom dobrý, je zapísaný ako plavec v Slovenskej plaveckej federácii a chce chodiť na súťaže. Od marca 2020 pláva pod plaveckým klubom XBS swimming Šamorín a má 3-krát týždenne tréning, od septembra 2020 to bude 4-krát týždenne, z toho jeden suchý tréning. Všetky mesačné výdavky sú opodstatnené a riadne preukázané.

9. Matka uviedla, že ona je advokátka a jej mesačný príjem je vo výške cca 500,- Eur po odpočítaní odvodov a povinných výdavkov + 24,- Eur prídavky na dieťa. Jej výdavky pozostávajú z: strava 100,- Eur, oblečenie 50,- Eur, kozmetika a drogeria 50,- Eur, telefón 41,10 Eur zatiaľ platí otcova spoločnosť, poplatok za internet 14,51 Eur, nájomné za kanceláriu 126,17 Eur, odvody a dane, VZP 70,91 Eur, Sociálna poisťovňa 167,89 Eur, poplatok SAK 423,- Eur na rok, pohonné hmoty 140,- Eur mesačne, rodičom bude prispievať na bývanie 100,- Eur, lieky 5,55 Eur, resp. 11,10 Eur mesačne. Matka dôvodila, že súd nebral do úvahy jej preukázaný závažný zdravotný stav a potrebu špeciálnej stravy (celiakia, histamínová intolerancia). Pričom matke momentálne s výdavkami pomáhajú rodičia, u ktorých aj s maloletým býva. Matka poukázala na to, že výdavky otca sú vyššie ako jeho príjem, ktorý predložil oficiálne a jeho tvrdenie, že všetko platili jeho rodičia sa nezakladá na pravde. Jeho životná úroveň jednoznačne potvrdzuje jeho vyšší príjem. Namiesto darčiekov im rodičia z oboch strán zvykli dávať 100,- Eur. Na život rodiny však vôbec neprispievali a vôbec nie pravidelne. Matka teda dôvodila, že súd

neurobil dostatočné šetrenie, mal doplniť dokazovanie za účelom spoľahlivého zistenia zárobkových, majetkových pomerov a životnej úrovne otca dieťaťa, nemal sa uspokojiť len s daňovým priznaním a účtovnou závierkou, zárobkovým výkazom otca konateľa vo vlastnej spoločnosti, ale mal aplikovať ust. § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine, v prípade nezisteného skutočného príjmu otca, teda je potrebné zistiť otcove príjmy a opodstatnenosť výdavkov. Podľa matky má pritom otec príjem 2.100,- Eur mesačne z titulu nájmu a mzdu 480,- Eur mesačne, okrem toho má aj príjem z podnikateľskej činnosti. Teda pri zárobku otca vo výške 2.580,- Eur je výška výživného (30%) 774,- Eur, resp. (25%) 645,- Eur. Súd príjmu otca ani jeho výdavkom nevenoval pozornosť, nevyhodnotil ani tie príjmy, ktoré boli predložené a otcom uznané. Od posledného pojednávania otec kúpil 7-ročnému dieťaťu motorku v cene 397,- Eur, X-box v hodnote 300,- Eur čo svedčí o tom, že má vyšší príjem. Otec dieťaťa je vysokoškolsky vzdelaný, zdravý, mladý človek s podnikateľskými vlohami, ktorý nikdy nemal problém rodinu zabezpečiť. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Matka preto navrhovala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a pre maloletého určil výživné podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine.

10. Procesný opatrovník maloletého odvolací návrh nepodal, k odvolaniu matky podal písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že navrhuje výživné určiť podľa odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a podľa schopností, možností a majetkových pomerov rodičov. Maloletý O. má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

11. Otec maloletého odvolací návrh nepodal, k odvolaniu matky sa písomne nevyjadril.

12. Ďalšie vyjadrenia účastníci konania v odvolacom konaní nepodali.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie v napadnutých častiach vydané (359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP v spojení s § 62 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. účinného od 1.7.2016 Civilného mimosporového poriadku - ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu napadnutého rozsudku, v dôsledku čoho je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III., vrátane závislého výroku V. podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade ani nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol o výživnom pre maloletého O. na čas do rozvodu vecne správne. Pretože proti výroku I. ktorým bola súdom schválená rodičovská dohoda v časti zverenia a styku s maloletým, a tiež vzhľadom na to, že odvolanie nebolo žiadnym z účastníkov podané proti výroku IV. rozsudku, ktorým bolo rodičom uložené výchovné opatrenie, je v týchto častiach rozsudok súdu prvej inštancie právoplatný a nepodlieha prieskumu odvolacieho súdu.

15. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

16. Podľa § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima (ods.

1). U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval (ods. 2).

17. Pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

18. V zmysle citovaných ustanovení, pri rozhodovaní o výživnom je konkrétna výška výživného ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku. Povinnosťou oboch rodičov bez ohľadu na to, či s deťmi žijú v spoločnej domácnosti, je venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy svojich detí a podieľať sa tak na všestrannom vývoji svojich detí, ktoré nie sú schopné ešte samé sa živiť a ktoré sú z tohto dôvodu odkázané v plnej miere na svojich rodičov.

19. Ako už bolo uvedené vyššie, prvoinštančný súd pri svojom rozhodnutí dospel k záveru, že žiaden z rodičov nemôže byť schopný z deklarovaného príjmu pokryť vyčíslené výdavky svoje, ako ani maloletého dieťaťa, pričom však súd zistil, že výdavky maloletého dieťaťa sú nadštandardné, vyplývajúce z doterajšej životnej úrovne rodičov. Matka v podanom odvolaní argumentovala predovšetkým tým, že otcov mesačný príjem je nevyhnutne vyšší, ako ten, ktorý ustálil súd prvej inštancie, keďže otec bol dosiaľ vždy schopný zabezpečiť nadštandardné potreby rodiny a tým aj maloletého. Mala za to, že súd mal skúmať dôslednejšie jeho životnú úroveň, ako aj jeho zárobkové a majetkové pomery a pre prípad, že otec nepreukáže svoj skutočný príjem a opodstatnenosť svojich výdavkov, aplikovať ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, teda vychádzať z toho, že jeho priemerný mesačný príjem predstavuje dvadsaťnásobok životného minima.

20. Po preskúmaní obsahu spisového materiálu, ako aj argumentov matky predostretých v odvolacom konaní, dospel odvolací súd k záveru, že prvoinštančný súd v dôsledku nedostatočného právneho posúdenia veci nevykonal svoje dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností preukazujúcich skutočné hmotnoprávne pomery účastníkov konania. Základným princípom civilného mimosporového konania je tzv. vyšetrovací princíp (čl. 6, § 35, § 36 CMP), ktorý znamená, že hoci účastníci aj v mimosporovom konaní majú povinnosť úplného a

pravdivého opísania skutočností právne relevantných pre vydanie meritórneho rozhodnutia, avšak v prípade, že neunesú procesné bremená vyplývajúce im z konaní, v zmysle vyšetrovacieho princípu, preberá za nich procesnú aktivitu súd a je povinný vykonať aj dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli a sú potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Súd je teda v konaní vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, povinný z úradnej povinnosti objasniť skutočný stav veci, pričom na splnenie tejto povinnosti potrebuje zhromaždiť potrebné dôkazy. Medzi nimi majú rozhodujúci význam listinné dôkazy preukazujúce zárobkové možnosti a schopnosti a majetkové pomery osôb výživou povinných (tu oboch rodičov).

21. V predmetnej právnej veci súd pri ustáľovaní príjmu otca vychádzal predovšetkým z jeho vyjadrenia, potvrdení o jeho príjme, ako aj z daňových priznaní spoločnosti XXX, s. r. o., podľa ktorých otec dosahuje príjem mesačne cca vo výške 474,74 Eur a obchodná spoločnosť, ktorej je otec jediným spoločníkom a konateľom, mala za rok 2019 výnosy 92.602,32 Eur a náklady vo výške 93.225,44 Eur. Súd potom uzavrel, že otcom preukazovaný príjem, nezodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam, relatívne zdravého 40-ročného muža vysokoškolsky vzdelaného v odbore právo, a tak vychádzal z údajov Štatistického úradu SR, podľa ktorého priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v odbore právo za rok 2019 v Trnavskom kraji bola 1.094,- Eur, z ktorej potom určil výživné pre maloletého vo výške 450,- Eur mesačne. V prípade podnikateľských subjektov, však hypotéza právnej normy ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine vyžaduje, aby povinný rodič preukázal súdu relevantným spôsobom odôvodnenosť svojich príjmov (osobitne v situácii, kedy si otec ako jediný konateľ svojej obchodnej spoločnosti sám určil výšku svojho príjmu ako zamestnanca danej spoločnosti), predložil všetky potrebné podklady na zhodnotenie jeho majetkových pomerov.

22. Otec teda bol v danom prípade povinný predložiť všetky podklady na relevantné zhodnotenie jeho príjmových pomerov (§ 63 ods. 1 ZR), t. j. nielen doklady o príjmoch/výnosoch, ale aj doklady o konkrétnych výdavkoch/nákladoch na svoju podnikateľskú činnosť, pretože v zmysle ust. § 63 ods. 2 ZR, je súd pri každom rozhodovaní o výživnom povinný preskúmať dôvodnosť výdavkov uplatňovaných v daňovom priznaní. Až po ich zistení totiž možno rozhodnúť, ktoré z nich je nevyhnutné vynaložiť a v akom rozsahu v súvislosti s podnikateľskou činnosťou povinného rodiča. Pritom nevyhnutnosť je v zmysle zákona najnižšia možná miera dôvodnosti. Preto je súd povinný preskúmať všetky výdavky povinného a po ich preskúmaní vyvodiť predpokladaný príjem, aký by bol povinný rodič dosiahol, ak by iné než nevyhnutné výdavky na svoju podnikateľskú činnosť nerealizoval. Preto bude potrebné v danom prípade u otca zisťovať, aké boli/sú jeho konkrétne výdavky spojené s jeho podnikaním a tiež, v akom rozsahu je možné tieto výdavky považovať za nevyhnutne súvisiace s jeho zárobkovou činnosťou. V súvislosti s uplatnením § 63 ods. 2 ZR je potom vylúčené súčasné použitie metódy potenciality príjmu povinného, pretože súd má povinnosť vyvodiť schopnosti a možnosti otca z predpokladaného príjmu získaného odpočítaním sumy nie pre daňové účely všetkých uplatnených, ale iba nevyhnutných výdavkov. V prípade, že otec uvedené skutočnosti relevantne nepreukáže, je na mieste postup pri určení výživného podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Z webovej stránky www.billboardytrnava.sk je zrejmé, že otcova spoločnosť prenajíma 39 billboardov na strategických miestach pri výpadovkách z mesta Trnava. Otec by mal teda dosahovanú stratu relevantným spôsobom vysvetliť a objasniť tiež skutočnosť, ako je možné pri deklarovanom minimálnom príjme stavať rodinný dom bez úveru, či pôžičiek.

23. Ďalej súd prvej inštancie vychádzal iba z tvrdenia otca, že nehnuteľnosť, ktorú prenajímal za sumu 2.100,- Eur mesačne, od januára 2020 neprenajíma. Bolo však potrebné, aby si súd prvej inštancie túto skutočnosť preveril, najmä ak matka tvrdí opak, a teda že je táto nehnuteľnosť naďalej prenajatá. Matka tiež tvrdí, že životná úroveň rodiny bola nadštandardná a túto zabezpečoval zo svojej podnikateľskej činnosti práve otec. Je preto treba sa dôsledne zaoberať životnou úrovňou otca, ako aj jeho tvrdením, že na hradení jeho výdavkov sa podieľajú jeho rodičia, či tieto vôbec zo svojich príjmov sú schopní tak vysoké náklady otca, ako aj jeho výdavky na maloletého a stavbu rodinného domu uhrádzať a v akej výške tak mesačne činia.

24. Na druhej strane je však dôvodné, aby aj matka relevantne preukázala svoje príjmy a uhrádzanie svojich nákladov. Pri otcovi súd vychádzal z potencialného príjmu zamestnanca v odbore právo za rok 2019, ktorý bol 1.094,- Eur. Matka je advokátka a tvrdí, že jej priemerný čistý mesačný príjem je len 500,- Eur mesačne. Je preto otázne, či tento jej príjem je skutočný, alebo optimalizovaný, a teda či by nebolo pre ňu rovnako výhodnejšie sa zamestnať. Rovnako bolo úlohou matky preukázať svoje tvrdenie o tom, že na úhrade jej nákladov sa podieľajú jej rodičia.

25. Ako bolo uvedené vyššie, súd je povinný v mimosporovom konaní zisťovať pomery účastníkov tak, aby sa zistený stav čo najviac približoval skutočným hmotnoprávnym pomerom účastníkov konania. Pretože súd prvej inštancie sa týmto dôsledne neriadil, vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutočností významných pre rozhodnutie vo veci samej, ktoré dokazovane vzhľadom na jeho rozsah nie je hospodárne dopĺňať v konaní pred odvolacím súdom. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III., vrátane závislého výroku V. s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Povinnosťou prvoinštančného súdu, viazaného vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude v ďalšom konaní zabezpečiť si dôkazy (§ 35 a § 36 CMP) potrebné pre posúdenie majetkových a príjmových možností a schopností otca, ako aj matky (v intenciách uvedených v ods. 21 - 24), vykonané dôkazy opätovne riadne vyhodnotiť, následne s použitím príslušných hmotnoprávných ustanovení vo veci výživného pre maloletého O. opätovne rozhodnúť, tiež o zameškanom výživnom za čas od podania návrhu, v rámci ktorého rozhodnutia sa súd náležite vypořádava aj s výškou prípadných splátok zročného výživného; pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov konania, včítane náhrady trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP).

27. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z.). Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).

Podľa štvrtej časti CMP (§ 370 až 391) sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP). Podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upravuje vyhl. MS SR č. 207/2016 Z.z.